

“Tàpies es menja la seva fama”

Tot jugant amb el mite, Antoni Llena ofereix a l'espai renovat de la Fundació Tàpies un exercici inusual: **L'ansietat de les influències** o Tàpies vist per Llena. Els patiments d'un pintor recreats en una novel·la visual apta per a no-iniciats.

Plou sobre mullat. Els cassettes s'espantlen i les ambulàncies estripen els tímpanes. Seiem en un bar impossible. Llena, lluny de divismes, exerceix de discret. Mentre prepara una exposició a València, atén correus de periodistes per explicar-los l'obra d'un altre creador. O Tàpies reinventat.

—*¿Com es reinventa Tàpies?*

—Bé, crec que no s'han de voler cercar cinc peus al gat. Es fa llegint directament de la seva obra i fent-ne una lectura personal, que és el que em va demanar la Fundació.

—*¿Com es va establir el contacte per fer aquesta exposició?*

—A través de la Fundació, Manolo Borja, el seu director d'exposicions, té el propòsit d'ensenyar-ne el fons d'una manera periòdica —cada dos anys— per tal de revitalitzar-la. Però en comptes de fer-ho d'una manera normal, que sigui a través de la visió i de la lectura d'una altra persona, que pot ser un pintor, un filòsof, un arquitecte, un músic... Perquè dins Tàpies hi ha molts Tàpies.

—*Vostè ha parlat d'un recorregut mitològic, ¿per què aquest terme i no un altre?*

—Hi he trobat un sentit d'intemporalitat i d'immediatesa propici per donar-li una dimensió mitològica.

—*¿I no pot ser una mica teològic, a vegades?*

—Penso que no.

—*Si, com diu, hi ha molts Tàpies, ¿On troba aquest sentit d'unicitat en la seva obra?*

—Crec que no n'he exclòs cap Tàpies, sinó que el leit-

motiv ha estat el sentiment d'allò sagrat que és tan propi de tot art romàntic genuí. Per exemple, quan Tàpies ens ensenya una paret, el que fa és obrir-nos a totes les parets i ho fa amb un fons neutre. A partir d'això he creat un nexa conductor.

—*En un joc d'amics, ¿les normes estan molt marcades?*

—No, es tracta d'un joc lliure. De tal manera, fins i tot, que Tàpies no ha sabut fins el moment final què volia fer i dir. Vull dir que he tingut absoluta llibertat i que l'exposició és totalment subjectiva.

—*¿Hi ha hagut limitacions a l'hora d'escollir les obres?*

—Les limitacions són les derivades de la revisió del fons, que és molt extens. Home, també he hagut de fer portar alguna obra de fora —de l'IVAM de València i d'alguna col·lecció privada de Barcelona—, perquè, una vegada construïda aquesta mena d'història, em semblava que hi faltava alguna fitxa per acabar d'explicar aquest recorregut.

—*¿Pot explicar la idea central d'aquests Tàpies escindits?*

—Es tracta d'una novel·la amb argument propi il·lustrada amb imatges de Tàpies. He intentat interpretar Tàpies com a pretext i Tàpies com a protagonista. Com a pretext per explicar la creació artística, en abstracte, amb l'ús que fa de les pròpies contradiccions i, a partir d'aquestes, establir el seu llenguatge. I a través d'un quadre dels anys seixanta que es diu *Paradís perdut*, on hi ha un àngel que tampoc és un àngel, que ex-

"Un artista ho és en la mesura que allò que és ell ho és també la seva pintura".

pulsa Adam i Eva, representats per Tàpies i Teresa, la seva dona, del paradís, comença l'itinerari per un laberint amb la intenció de fer una obra completa, al llarg del qual s'entrellacen la raó amb la irracionalitat, el sagrat amb el sacríleg...

—*Seguint el símil de Miró ¿quines són les guitarres que ha aixafat en aquesta exposició?*

—Penso que, en una sala que està dedicada a la transgressió com a protagonista, hi són totes les transgressions que Tàpies ha fet de la pintu-

ra, perquè transgredir-la és una manera de regenerar-la. Un artista és artista en la mesura que allò que és ell ho és també la seva pintura i si la transgredeix és perquè aquesta és allò que més li agrada; és com posar banyes en l'amor com a manera d'estimular-lo una mica.

na, d'una tríada sagrada Picasso-Miró-Tàpies, ¿continua sent intocable a hores d'ara aquesta tríada?

—D'això, tenim la culpa la gent, que ens agraden molt els tòpics. Penso, però, que els millors artistes no s'han conegut mai.

—*¿Els vuitanta poden ser*

lenta: la gent hem assimilat, veient calendaris amb quadres de Mondrian, Giacometti i altres, sense necessitat de cap risc. I ara la gent amb un cert poder adquisitiu vol tenir allò que abans era impossible. El mercat ha cobert una mica aquesta ansietat de posseir obres d'art i s'ha accedit als succedanis.

—*El discurs d'un compromís amb la realitat político-social, vist el preu d'un Tàpies, ¿no és un discurs en el buit?*

—Sempre es treballa sobre una contradicció permanent i penso que l'aspecte social sempre desborda l'artista i viceversa. Aquests termes, que a vegades sembla que es toquin, mai no van junts. El compromís no és amb la societat, sinó amb l'home.

—*¿Com integra el seu passat personal, quan exercia de caputxí, en la seva obra actual?*

—Jo, quan pinto, tracto de tenir-la màxima fidelitat a la meua pintura, i en aquest sentit puc dir que sóc conservador, però, d'altra banda, miro que no s'assembli en res a tot allò que he vist, i d'aquesta manera sóc un transgressor. Penso que en la vida tot és traumàtic, però a aquest trauma li has de trobar la pròpia normalitat.

—*Vostè ha treballat molt l'art efímer, ¿el component narcisista queda prou compensat quan desapareix l'obra?*

—És molt simple, he fet art efímer perquè penso que la vida moderna és això: moviment, fluctuacions, agilitat... La modernitat és assumir aquesta relativitat amb normalitat i amb tranquil·litat. Porto les coses al límit perquè crec que reciclar una cosa acabada és donar-li perdurabilitat i això, en el fons, és suggerir que cadascú actui amb aquesta mena de llibertat personal.

—*¿Fins a quin punt és imprescindible un cert grau de bogeria en la creació?*

—No dic que la contradicció sigui la bogeria, sinó que és la vida. La bogeria, en tot cas, és la manca de ductilitat. —*Llavors, ¿quina és la diferència entre un bon pintor i un pintor dolent?*

—El bon pintor és el que inventa el seu camí a sotragades, i el mal pintor és el que va pels camins ja fressats.

—*¿Un crític és el que no sap exportar la seva contradicció, però sí que sap veure-la?*

—Un crític és una persona que també té dret a ser un creador i que ha de saber explicar l'obra que moltes vegades ni el mateix artista sap explicar. No es tracta d'encasellar, que és el que fan normalment.

—*¿Hi ha una frontera entre la promoció que fa un artista més o menys consagrat d'una persona que creu que promet i el favoritisme?*

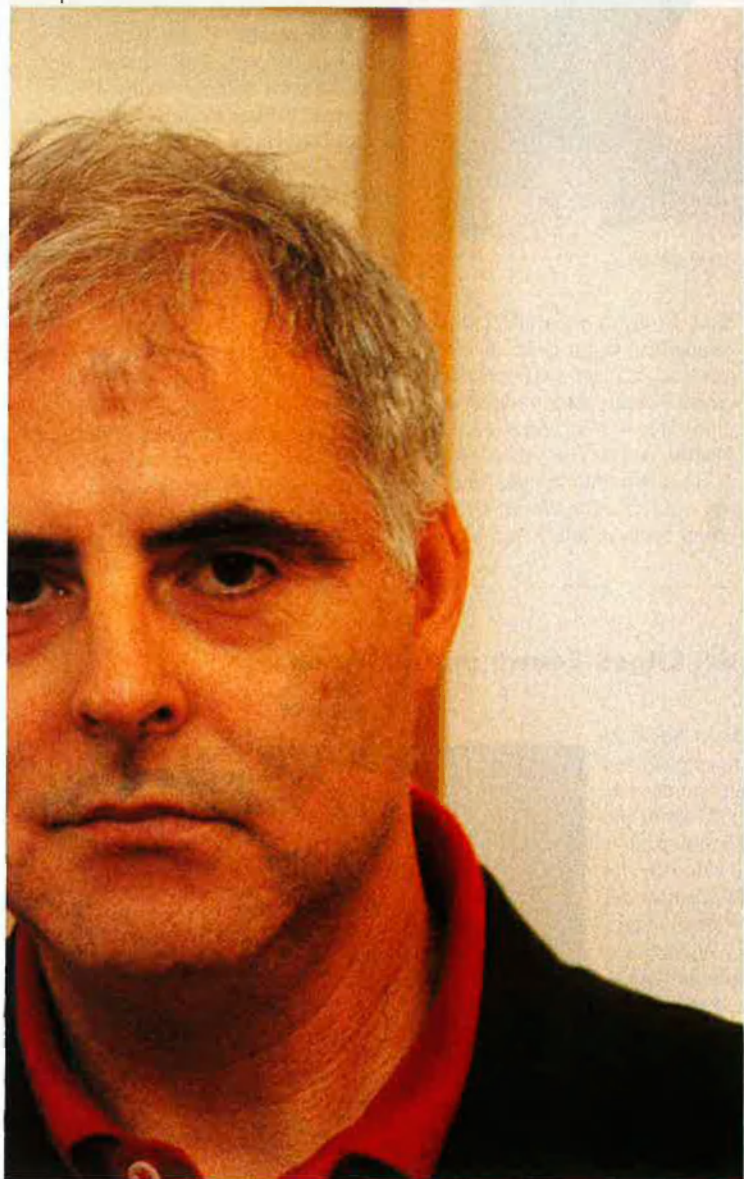
—Sí que hi és, però, quan això passa, l'artista ximple s'ho creu i l'artista intel·ligent no s'ho creu.

—*Quan un se sent un artista consagrat, ¿no cau en la seva trampa? ¿Fins a quin punt un pintor que ja té tota una obra reconeguda, com és el cas de Tàpies, pot sortir de la seva dinàmica?*

—Això, Tàpies ho supera perquè té una gran vitalitat, i una persona amb vitalitat ho arregla tot. A més, ho paeix bé, perquè té un bon estómac i es menja la seva fama.

Al llibre de l'exposició Llena escriu: "¿No és Chesterton qui deia que entre Déu i el diable sols hi havia un malentès?" Entre Tàpies i Llena, un entronitzat, l'altre murri, es tracta de transgredir lectures historiogràfiques o repassos intrascendents. Podgeu trobar-hi, fins i tot, un cert sarcasme. I descobrir, en fotos d'Irving Penn, que Tàpies —de jove— tenia certa retirada a Quim Monzó...

**Oriol Malló
Joan Marí**

JORDI MORERA

—*¿S'imagina Tàpies recreant Llena?*

—No ho he pensat mai.

—*¿Li agradaria que algú fes una altra obra amb la seva pintura?*

—Sí, perquè es veure com et veuen.

—*Es pot parlar, a Barcelo-*

considerats l'intent frustrat de fugir de l'avantguardisme com a fenomen cultural dominant i homologat?

—Crec que és un fenomen provocat per l'eixamplament del poder adquisitiu de la gent en general. Ha passat una cosa que no sé si és bona o do-